

238.70/ሁለት መቶ ሠላሳ ስምንት ክሳራ ለአመልካች ትክፈል በማለት ተወስኗል።

የሰ/መ/ቁ. 21531

ጥር 30 ቀን 2000 ዓ.ም

- 3. መዝገቡ ያለቀለት ስለሆነ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።
የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ዳኞች:- መንበረፀሐይ ታደሰ
አብዱልቃድር መሐመድ
ተገኔ ጌታነህ
መስፍን እቁበዮናስ
ሒሩት መለሠ

ነ/ዓ

አመልካች:- ኢትዮ.ት.ሬ.ዲ.ንግ የንግድ ስራ ማስፋፊያ-አቶ ብርሃኑ አስረስ ቀረቡ።

ተጠሪ:- የውሃ ሃብት ሚኒስቴር - አልቀረበም።

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል። ይህ ፍርድ የካቲት 29 ቀን 1999 ዓ.ም. ከተደረገው የቃል ክርክር በኋላ የፍርዱ ግልባጭ በዛሬው ቀን ተፈርሞ ወጭ ተደርጓል።

ፍ ር ድ

ይህ ክርክር የጀመረው የአሁን አመልካች በፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት በአሁኑ ተጠሪ ላይ በጥቅምት 20 ቀን 1995 ዓ.ም የተፃፈ ክስ በመመስረታቸው ነው። የክሱም ይዘት በአጭሩ፣ ከሚሸ የተከሰቱ ደንበኛ ለሆነው በኢጣሊያ ለሚገኘው ጋዚና ት.ሬ.ዲ.ንግ ለሚባለው የአቃዎች አቅራቢ ድርጅት የአገር ውስጥ ወኪል ሲሆን፣ ተከሰቱ ከዚህ አቅራቢ ድርጅት በግዢ ወደ አገር ውስጥ ላስገባቸው ዕቃዎች የክሊራንስ ሰነዶችን በወቅቱ ለከሰቱ ባለማቅረቡ እነዚህ አቃዎች በጅቡቲ ወደብ አላግባብ ለ15 ቀናት በመቆየታቸው ከሚሸ ለወደብ ኪራይና ለደመራሻር ብር 14,558.17 (አሥራ አራት ሺህ አምስት መቶ ሃምሳ ስምንት ክስራ ሰባት) ክፍያ ፈጽሜ ለተከሰቱ ያስረከቡ በመሆኑ ተከሰቱ ይህንን ገንዘብ ሊተካልኝ ይገባል የሚል ነው። ተከሰቱ መ/ቤት ለክሱ በሰጠው መልስ፣ ከሻጩ ጋራ ባደረገው ውል መሠረት የሚጠበቅብኝን ክፍያ ሙሉ በሙሉ ፈጽሜያለሁ፣ በውሉ አንቀጽ 6

መሠረት የኢንሹራንስ ምስክር ወረቀት ማቅረብ የከሚችል ግዴታ እንጂ የተከሚችል አይደለም፤ በሌላ በኩል ከሚሰጡ ለዚህ ክፍያ የተዳረገው ተከሚች ሠነዶችን በጊዜ ባለማቅረቡ ለመሆኑም በተጨማሪ ማስረጃ አላረጋገጠም ሲል ተከራክሯል። ፍ/ቤቱም ግራ ቀኙን አከራክሮ በሰጠው ውሳኔ፣ በውሉ አንቀጽ 6 መሠረት የኢንሹራንስ የምስክር ወረቀት ለገዢው ወይም ለባንክ የማቅረብ ኃላፊነት የአቅራቢው ማለትም የከሚችል ነው፤ ከሚሰጡ ለገዢው አገልግሎት በውሉ መሠረት ተከፍሎታል፤ በውሉ አንቀጽ 17 መሠረት የዋጋ ለውጥ ካልተደረገ በቀር ለከሚሰጡ ዋጋ በጨረታ ያስቀመጠውን ያህል ብቻ ነው፤ በመሆኑም ከሚሰጡ ተጨማሪ ገንዘብ እንዲከፈላቸው መጠየቃቸው ግራ ቀኙ በጥር 4 ቀን 1992 ዓ.ም. ካደረጉት ውል መንፈስ ውጪ ነው ሲል የከሚሰጡን ክስ ውድቅ አድርጎታል።

ከሚሰጡ የፌ/የመ/ደ/ፍ/ቤት በመ/ቁ. 26105 ኅዳር 6 ቀን 1997 ዓ.ም. የሰጠውን ውሳኔ በመቃወም ይግባኛቸውን ለፌ/ከ/ፍ/ቤት ቢያቀርቡም ከ/ፍ/ቤቱ የስር ፍ/ቤት ውሳኔ ጉድለት የለበትም ሲል ይግባኙን በፍ/ስ/ስ/ሕ/ቁ. 337 መሠረት በሰኔ 22 ቀን 1997 ዓ.ም. ሠርዞታል።

ይህ የሰበር አቤቱታም የቀረበው አመልካች መስከረም 11 ቀን 1998 ዓ.ም. ጽፈው ባቀረቡት ማመልከቻ የስር ፍ/ቤቶች ውሳኔ መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት ተፈጽሞበታል በማለታቸው ነው። የሰበር አቤቱታው አንኳር ነጥቦች ሲጠቃለሉ አመልካቹ በውልም ሆነ በሕግ ባልተጣለብኝ ግዴታ ለወደብ ኪራይና ለዳመራሻር ክፍያ የተዳረኩት የኢንሹራንስ ሰነዶቹ በጊዜው ባለመቅረባቸው ብቻ ሳይሆን ተጠሪው እቃውን ከወደብ ለማንሣት አስፈላጊ የሆኑትን የማንጓዣ ሰነዶችን እና ገንዘብ ሚኒስትር እቃዎቹ ከቀረጥ ነፃ ወደ አገር ውስጥ እንደገቡ ለተጠሪው መ/ቤት የሚሰጠውን ደብዳቤ ተጠሪው በቸልተኝነት በጊዜው ሊያስረክብኝ ፈቃደኛ ባለመሆኑ ነው፤ ተጠሪው ማለትም የዕቃው ባለቤትና ገዢው በን/ሕ/ቁ 48 እና በፍ/ብ/ሕ/ቁ. 2221/1/ እና /2/ የተጣለበትን ግዴታ በአግባቡ አልተወጣም፤ በሌላ በኩል የተጠሪው

ኃላፊነት ሊታይ የሚገባው ከውሉ አንጻር ብቻ ሳይሆን ከውል ውጪ የሚመነጨ ኃላፊነቶችንም ከሚመለከቱ ሕጎች አንጻር ነው፤ በመሆኑም እቃዎቹ በወደብ የዘገዩት በተጠሪው ጥፋት በመሆኑ ገንዘቡን ተጠሪ ሊተካ ይገባል ሲሉ ተከራክረዋል። ይህም የሰበር ሰሚ ችሎት የሰበር አቤቱታውን መርምሮ ተጠሪን በማስቀረብ በግራ ቀኙ መካከል የካቲት 28 ቀን 1998 ዓ.ም. የቃል ክርክር አካሂዷል። በቃል ክርክሩ ወቅት ተጠሪ ቀርበው ያሰማቸው መከራከሪያ ነጥቦች በአጭሩ ሲቀመጡ፡- በመጀመሪያ ደረጃ አመልካቹ የሻጩ የጋዚና ትራዲንግ ወኪል እንጂ የተጠሪ ወኪል አይደለም፤ አመልካቹ በውሉ መሠረት የኢንሹራንስ ሠነዶችን በጊዜው ባለማቅረባቸው ለተዳረጉት የወደብ ኪራይና ደመራሻር ክፍያ ተጠሪ ተጠያቂ ሊሆን አይገባም፤ በተጨማሪም አመልካች እቃዎቹ በወደብ ለ15 ቀናት ዘገዩ ይበል እንጂ ከመቼ እስከመቼ እንደዘገዩ በመረጃ አላስደገፈም፤ በመሆኑም የአመልካች አቤቱታ ውድቅ ሊሆን ይገባል የሚል ነው።

ይህም የሰበር ሰሚ ችሎት የመዝገቡንና የግራ ቀኙን ክርክር በጥምና መርምሯል። እንደተመረመረውም በዚህ ጉዳይ እልባት የሚሻው ጭብጥ “አመልካች በውሉ መሠረት የኢንሹራንስ ሠነድ አላቀረበም በሚል አመልካቹ ለወደብ ኪራይና ለደመራሻር የከፈለውን ክፍያ ተጠሪ ሊተካ አይገባም ተብሎ መወሰኑ አግባብ ነው ወይ?” የሚለው ነጥብ ሆኖ ተገኝቷል። እንደሚታወቀው የፌ/መ/ደ/ፍ/ቤት ለውሳኔው መሠረት ያደረገው የውሉን አንቀጽ 6 ሲሆን ይህም አንቀጽ የኢንሹራንስ ሠነዶችን ማቅረብ የአመልካቹ ግዴታ መሆኑን ይገልጻል። በመሠረቱ የኢንሹራንስ ዋነኛ ጠቀሜታ ኢንሹራንስ የተገባለት ዕቃ አደጋ ቢደርስበት በአደጋው ምክንያት የደረሰው ጉዳት ሳይካስ እንዳይቀር መሆኑ ይታወቃል። በዚህ በተያዘው ጉዳይ ከመዝገቡና ከግራ ቀኙ ክርክር መረዳት የሚቻለው ደግሞ እቃዎቹ ጅቡቲ ወደብ በሰላም መድረሳቸውን፣ አልፎ ተርፎም እቃዎቹ በወደብ ለ15 ቀናት ከዘገዩም በኋላ ቢሆን የኢንሹራንስ ሠነድ ባልቀረበበት ሁኔታ እቃዎቹ